

Sygn. akt III RC 98/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2013 r.

Sąd Rejonowy w Prudniku III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Aleksandra Ciągiewicz-Miśta

Protokolant: Michał Romaniuk

po rozpoznaniu w dniach 18 marca, 18 kwietnia i 26 kwietnia 2013 roku
w Prudniku

na rozprawie sprawy

z powództwa A. W.

przeciwko mał. M. W. (1) zast. przez M. W. (2) i J. W.

o obniżenie alimentów

I. Zasądza od pozwanego A. W. na rzecz pozwanej J. W. alimenty w kwocie po 500 zł /pięćset złotych/ miesięcznie, płatne do rąk pozwanej J. W. poczynając od dnia 24.01.2013 roku, do dnia 15-go każdego następującego po sobie miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem zaocznym SR w Prudnik z dnia 21.01.2010 roku w sprawie III RC 397/09 w kwocie po 700 zł miesięcznie;

II. W pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. Odstępuje od obciążania pozwanego kosztami postępowania obciążając nimi Skarb Państwa

IV. Przyznać od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika powoda

adw. H. D. kwotę 442,80 zł (czteryście czterdzieści dwa złote 80/100), tj. 360 zł netto + VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Sygn. akt III RC 98/12

UZASADNIENIE

Powód A. W. w pozwie skierowanym przeciwko małoletniemu M. W. (1) oraz przeciwko J. W., wniósł o obniżenie obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanych, z kwoty 300 zł na kwotę 50 zł na rzecz syna oraz z kwoty 700 zł do kwoty 100 zł na rzecz córki. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż z uwagi na stan zdrowia oraz trudności ze znalezieniem pracy nie jest w stanie sprostać obowiązkowi alimentacyjnemu w obecnej wysokości. Podniósł, że obecnie utrzymuje się z zasiłków z OPS w łącznej kwocie 477 zł miesięcznie.

Na rozprawie w dniu 7 lutego 2013 r. pozwani małoletni M. W. (1) zastępowany przez matkę M. W. (2) oraz J. W. wnieśli o oddalenie powództwa w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie I RC 2150/08 Sąd Okręgowy w Opolu rozwiązał przez rozwód małżeństwo M. W. (2) i A. W., wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim synem stron M. W. (1) powierzył matce, i zasądził od A. W. na rzecz małoletniego M. W. (1) alimenty w kwocie po 300 zł miesięcznie, płatne z góry do 15 dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 16 lutego 2010 r.

W tym okresie M. W. (1) miał 12 lat, uczęszczał do VI klasy szkoły podstawowej. J. W. była pełnoletnia, była studentką I roku studiów stacjonarnych Uniwersytetu Opolskiego. M. W. (2) pracowała jako samodzielny referent w Biurze (...) w B. za wynagrodzeniem ok. 1.600 zł netto. Mieszkała wraz z dziećmi u swoich rodziców w B..

A. W. pracował jako kierowca za wynagrodzeniem ok. 1.100 zł netto miesięcznie. Mieszkał sam w mieszkaniu w (...) stanowiącym ustawową wspólność małżeńską jego i M. W. (2).

(dowód: wyrok w sprawie I RC 2150/08 – k. 175 akt I RC 2150/08,

akt urodzenia mał. M. W. (1) – k. 23 w/w akt,

odpis KW nr (...) – k. 25 w/w akt,

zaświadczenia o zarobkach – k. 18, 44 w/w akt,

przesłuchanie A. W. – k. 45 w/w akt,

decyzja o przyjęciu na studia – k. 158 w/w akt,

przesłuchanie M. W. (2) – k. 173 w/w akt)

Wyrokiem zaocznym z dnia 21 stycznia 2010 r. Sąd Rejonowy w Prudniku w sprawie III RC 397/09 zasądził na rzecz J. W. od A. W. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie do 20 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki.

J. W. studiowała wówczas na studiach stacjonarnych Uniwersytetu Opolskiego na kierunku praca socjalna. Mieszkała w domu studenckim, z tego tytułu ponosiła opłatę w wysokości 260 zł miesięcznie.

(dowody: wyrok zaoczny z dnia 21 stycznia 2009 r. – k. 12 akt III RC 397/09,

zaświadczenia z UO – k. 4 i 5 w/w akt)

Obecnie A. W. nie pracuje, utrzymuje się z zasiłku stałego i pielęgnacyjnego w łącznej kwocie 533 zł miesięcznie. Jest osobą z orzecznym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności do dnia 30 listopada 2013 r. Poszukuje pracy, zainteresowany jest kursami zawodowymi. Mieszka w domu, koszty utrzymania domu są niższe, niż mieszkania. Przy domu powód ma 15-arową działkę. A. W. uczęszcza na bezpłatną rehabilitację. Koszty dojazdu na rehabilitację to jednorazowo 12 zł w obie strony.

Powód nie utrzymuje kontaktu z dorosłą córką, z synem spotyka się, jednak M. W. (1) niechętnie widuje się z ojcem.

(dowód: zaświadczenie OPS – k. 2,

informacja z OPS – k. 3, 103,

przesłuchanie A. W. – k.121)

M. W. (1) jest uczniem III klasy gimnazjum w B.. Jest wyróżniającym się w nauce uczniem, nie sprawia kłopotów wychowawczych. Planuje kontynuację nauki w liceum zawodowym poza (...) Z końcem gimnazjum będzie organizowany w szkole tzw. komers, na który małoletni potrzebuje stroju – garnitur i butów. Organizowana była

wycieczka klasowa pozwanego za kwotę 200 zł. M. W. (1) trenuje karate oraz gra w piłkę nożną. Sporty te wiążą się z koniecznością zakupu odpowiedniej odzieży, obuwia. Koszt treningów karate to kwota 50 zł miesięcznie, ponadto opłacie podlegają egzaminy, ok. 50 zł każdy. Pozwany potrzebował do nauki komputera oraz internetu, M. W. (2) zakupiła mu potrzebny sprzęt na raty. Małoletni od czasu do czasu choruje na anginę, choroby mają u niego ostry przebieg.

J. W. jest studentką IV roku stacjonarnych studiów magisterskich UO na kierunku pedagogika kulturalno – oświatowa. Uczy się dobrze, zadaje egzaminy, nie powtarza lat. Mieszka w domu studenckim, którego koszt wynosi 300 zł miesięcznie. Do domu przyjeżdża co około 2 tygodnie, na dojazdy wydaje ok. 150 zł miesięcznie. Wyżywienie pozwanej to koszt około 500 zł, na odzież i kosmetyki J. W. wydaje około 200 zł na kwartał. Pozwana na studiach ma zajęcia także popołudniami. Studia są skomputeryzowane, komunikacja z wykładowcami odbywa się drogą elektroniczną, J. W. musi kserować i drukować materiały.

(dowody: zaświadczenie PG w B. – k. 106,

zaświadczenia UO – k. 108-109,

przesłuchanie M. W. (2) – k. 117,

przesłuchanie J. W. – k. 117)

M. W. (2) nadal pracuje w dotychczasowym miejscu pracy, zarabia ok. 1.950 zł miesięcznie. Nadal mieszka wraz z dziećmi u swoich rodziców w B.. Wspólnie z rodzicami ponosi koszty utrzymania mieszkania. Rodzice M. W. (2) pomagają jej finansowo w utrzymaniu pozwanych.

(dowody: zaświadczenie o wynagrodzeniu – k. 105,

przesłuchanie M. W. (2) – k. 117)

Ustalenia co do stanu faktycznego są w zasadzie niesporne. Sąd oparł się w zakresie sytuacji osobistej i majątkowej stron na przesłuchaniu stron oraz na dokumentach przedłożonych przez strony. Sąd nie znalazł powodów, dla których miałyby podważać wiarygodność dowodu z przesłuchania którejkolwiek ze stron czy dowodu z dokumentu. Kwestią sporną pozostawało, czy ustalone w sprawie okoliczności faktyczne uzasadniają zmniejszenie obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanych.

Podkreślić należy, że A. W., pomimo zobowiązania go przez Sąd do udokumentowania swojej sytuacji zawodowej oraz stanu zdrowia, celem dokładnego określenia jego możliwości zarobkowych, nie uczynił tego. Wobec tego jego stan zdrowia i możliwości zarobkowe ocenione zostały na podstawie przedłożonych zaświadczeń i informacji z OPS, z których wynika istnienie orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności powoda, obowiązującym do listopada 2013 r. Samopoczucie powoda i gotowość do podjęcia pracy Sąd ustalił z bezpośrednich oświadczeń A. W. złożonych w przesłuchaniu go jako strony.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Kwestię istnienia obowiązków alimentacyjnych między rodzicami i dziećmi reguluje przepis art. 133 k.r.o. W odniesieniu do więzi istniejącej między rodzicami a dziećmi przepis ten wskazuje, iż rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka – niezależnie od jego wieku – które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie (§ 1). W sytuacji, gdy dziecko jest już pełnoletnie, wówczas istnienie obowiązku alimentacyjnego rodziców zależy od ich sytuacji ekonomicznej (czy obowiązek ten nie jest połączony z nadmiernym uszczerbkiem dla rodziców) oraz od tego, czy dziecko dokłada starań w celu uzyskania możności samodzielnego utrzymania się (§ 3) [w pozostałym zakresie przepis art. 133 k.r.o. nie dotyczy stanu faktycznego sprawy]. Podkreślić należy, iż samodzielność

utrzymania się należy rozumieć jako możliwość utrzymania się dziecka bez pomocy obojga rodziców. Dokonując oceny, czy pozwana J. W. jest w stanie utrzymać się samodzielnie, Sąd uwzględnił hipotetyczny stan wyłączający świadczenia alimentacyjne, jakie obecnie J. W. otrzymuje od matki (koszty mieszkania, mediów, wyżywienia, wsparcie duchowe).

Wysuwane przez powoda żądanie zmiany wysokości należnych alimentów swoją podstawę znajduje w treści art. 138 kro, zgodnie z którym w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego.

Warunkiem zastosowania regulacji prawnej przewidzianej w art. 138 kro jest zaistnienie „zmiany stosunków”, czyli zmiany polegającej na istotnym zwiększeniu się lub zmniejszeniu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego albo na ustaniu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Co istotne, podstawą powództwa z art. 138 kro może być tylko taka zmiana stosunków, która nastąpiła nie wcześniej, niż po uprawomocnieniu się wyroku zasądzającego alimenty [M. Lech-Chełmińska, V. Przybyła, „Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Praktyczny komentarz o rzecznictwem”, Warszawa 2006 r., s. 331, wyrok SN z dnia 25 maja 1999 r., I CKN 274/99, Lex Polonica nr 1932374]. Celem rozważenia, czy przedmiotowa przesłanka miała miejsce w niniejszej sprawie, Sąd na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, przeanalizował sytuację: materialną i osobistą powoda, małoletniego pozwanego jak również ustawowej przedstawicielki małoletniego pozwanego, oraz pełnoletniej pozwanej, a także procesy zmian w nich zachodzących od momentu wydania orzeczeń sądów zasądzających alimenty.

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należało uznać, że sytuacja powoda od daty orzekania przez sądy o jego obowiązku alimentacyjnym wobec pozwanych do dnia orzekania w niniejszym postępowaniu, pogorszyła się. W początku 2010 r., kiedy określana była wysokość świadczeń alimentacyjnych, A. W. mieszkał w mieszkaniu w (...), pracował jako kierowca za wynagrodzeniem 1.100 zł netto miesięcznie. Obecnie A. W. nie pracuje, utrzymuje się z zasiłków z OPS, ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności do listopada 2013 r. Poszukuje pracy, dąży do przywrócenia poprzedniego stosunku pracy. Sąd ocenił, że A. W. ma możliwości zarobkowe. Co prawda, są one ograniczone w stosunku do chwili sprzed wypadku – z uwagi na orzeczoną niepełnosprawność – ale nie jest on osobą zupełnie niezdolną do pracy zarobkowej. Przyznał to zresztą sam powód, oświadczając, iż czuje się na siłach, by pracować oraz, że czyni starania w kierunku podjęcia pracy.

Co dotyczy potrzeb małoletniego M. W. (1), jego potrzeby w porównaniu z lutym 2010 r., uległy istotnej zmianie – zwiększyły się. Pozwany nadal uczy się (wcześniej w szkole podstawowej, obecnie w gimnazjum). Nową okolicznością jest uczęszczanie przez pozwanego na dodatkowe zajęcia sportowe. Ponadto M. W. (1) kończy gimnazjum, co wiąże się z organizacją tzw. komersu, na który potrzebuje garnitur, butów. W związku z wpływem ponad trzech lat i spadkiem wartości pieniądza w tym okresie, także i z tego powodu potrzeby pozwanego zwiększyły się.

Potrzeby J. W. w porównaniu z początkiem 2010 r. pozostają podobne, nieznacznie zwiększyły się z uwagi na wpływ czasu i wzrost cen. Nadal studiuje ona w systemie dziennym, zamieszkuje w domu studenckim.

Analizując natomiast status życiowy przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego wskazać należy, iż z uwagi na brak zaistnienia nadzwyczajnych zdarzeń, sytuacja zarobkowa i mieszkaniowa M. W. (2) nie uległa zasadniczej zmianie. Nadal pracuje ona w dotychczasowym miejscu zatrudnienia, zarabia nieco więcej, niż trzy lata temu. W dalszym ciągu mieszka wraz z dziećmi u swoich rodziców i dzieli z nimi koszty utrzymania mieszkania.

Porównując sytuację majątkową powoda z 2009 r. na chwilę obecną, a także zmiany zachodzące w potrzebach małoletniego M. W. (1) przez ten okres, ocenić należy, iż łącznie sytuacja stron uległa na tyle istotnej zmianie, że uzasadnione jest utrzymanie świadczeń alimentacyjnych od A. W. na rzecz jego syna. Co prawda, sytuacja majątkowa powoda pogorszyła się, jednakże pojawiły się także nowe potrzeby M. W. (1). Pozwany jest osobą małoletnią, znajduje się na etapie gimnazjum. Z uwagi na wiek nie jest w stanie dorobić do swego utrzymania. Matka małoletniego w całości realizuje niepieniężny obowiązek troski o wychowanie syna i opiekę nad nim, na niej też obecnie spoczywa w większej mierze finansowy ciężar utrzymania dziecka. Zmniejszanie alimentów A. W. na rzecz syna poniżej kwoty 300 zł w ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie. Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, rodzice muszą podzielić

się z małoletnim dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami, a w razie konieczności nawet wyprzedać swój majątek, by zaspokoić podstawowe potrzeby dziecka [np. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 9 czerwca 1976 r., III CZP 46/75, OSNCP 1976/9/184].

Dokonując natomiast zasadności żądania powoda wobec J. W., Sąd uznał, iż zasadne jest zmniejszenie obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej do kwoty po 500 zł miesięcznie. Podkreślić należy, że potrzeby J. W. od stycznia 2010 r. utrzymują się na podobnym poziomie, z uwagi na kontynuację zajęć pozwanej (studia dzienne, mieszkanie w domu studenckim). Istotną okolicznością przemawiającą za częściowym uwzględnieniem powództwa jest pełnoletniość pozwanej, co pozwala jej na podjęcie starań o zdobycie środków na swoje utrzymanie, choćby w niewielkim stopniu. Pozwana studiuje jednak w systemie dziennym, zajęcia ma także popołudniami, zatem jej możliwości zarobkowe są znacznie ograniczone. Nie pozostaje bez znaczenia, że J. W. dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się w niedalekiej przyszłości, poprzez systematyczną naukę i niepowtarzanie lat studiów. Dlatego też, zdaniem Sądu, zasadne było obniżenie obowiązku alimentacyjnego A. W. wobec córki o kwotę 200 zł, do 500 zł miesięcznie.

Orzekając o kosztach Sąd oparł się na dyspozycji art. 100 kpc – odstąpił od obciążania pozwanej J. W. kosztami postępowania z uwagi na brak środków finansowych, oraz § 19 pkt 1 w zw. z § 7 ust. 1 pkt 11 oraz w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 133 § 1 i § 3 kro oraz art. 138 kro, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.